

Рис. 1. Переваги державно-приватного партнерства [2]

Література:

1. Бутник О. О. Аналіз розвитку державно-приватного партнерства в Україні / О. О. Бутник // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2014. – № 4. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=709>
2. Дідченко О. І. Державно-приватне партнерство: сутність, законодавство, закордонний досвід / О. І. Дідченко, С. А. Москаленко // Економічний вісник ЗНІА. – 2014. – № 2. – С. 48 – 54. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_2_048.pdf
3. Тофанюк О. В. Застосування механізмів державно-приватного партнерства у бюджетному регулюванні регіонального розвитку / О. В. Тофанюк, І. Г. Чалий // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2011. – № 4 (16). – С. 41-53. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.khai.edu/csp/nauchportal/Arhiv/EUPMG/2011/EUPMG411/TofanCHa.pdf>

УДК 336.76 (477)

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Балацька О.– ст. 5 курсу, гр. ФУДвнм-51

Науковий керівник– викладач Гончаренко А. І.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Постановка проблеми. Відомо, що сьогодні фондовий ринок є потужним інструментом залучення та перерозподілу фінансових ресурсів між суб'єктами економічної діяльності, тому його становлення в Україні є вкрай важливим. Спадаючі темпи розвитку економіки, несприятлива політична ситуація в країні, призводять до сповільнення розвитку фондового ринку. З огляду на це, слід розглянути сучасний стан та шляхи покращення ефективності його функціонування, що є надзвичайно актуальним для національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження становлення, формування та розвитку фондового ринку внесли як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Серед вітчизняних

вчених можна виділити: Ходаківську В.П., Яцюка Г. В., Карпінського Б. А., Шалудька О. Р., в свою чергу серед зарубіжних вчених слід відзначити таких, як: Бернард Р., Бека Т., Маркіна Я. Та інші.

Виклад основного матеріалу. Загально відомим є той факт, що основою фондового ринку є фондові біржі, які створюють сприятливі умови як для покупців, так і для продавців цінних паперів. Біржі дозволяють визначити ринкову ціну на цінні папери, та забезпечують переміщення фінансового капіталу у різних сферах. Цінні папери – унікальний інструмент, оскільки їх можна розглядати і як засіб накопичення, і як засіб платежу, так і засіб обігу [2].

Як видно з табл. 1, в Україні найбільш поширеними цінними паперами, що випускаються, є:

акції, облігації підприємств та місцевих позик, опціони, інвестиційні сертифікати ПФ (пайових інвестиційних фондів), акції КІФ (корпоративних інвестиційних фондів) тощо. Зазначимо, що протягом досліджуваного

періоду найбільшу питому вагу в основному склали акції (від 14,3 до 91,2 %) та облігації підприємств (від 14,2 до 48,04%), а найменшу питому вагу – опціони (від 0,0005 до 0,02%).

Таблиця 1

Обсяг випущених цінних паперів в Україні у 2011 – січень – грудень 2015 роках, млрд. грн.*

Вид цінного паперу	Кількість різних видів цінних паперів по роках, млрд. грн.				
	2011	2012	2013	2014	Січень-грудень 2015**
Акції	58,16	15,84	64,23	144,35	128,55
Облігації підприємств	35,91	51,39	42,47	29,01	12,43
Облігації місцевих позик	0,58	5,68	0,00	2,38	-
Опціони	0,003	0,022	0,00	0,001	0,00
Інвестиційні сертифікати ПФ	75,75	19,96	28,80	24,76	-
Акції КІФ	8,77	14,08	6,28	4,35	-
Усього	179,17	106,97	141,78	204,85	140,98

*Складено автором на основі даних НКЦПФР [3]

**Дані у джерелі [3] подані не в повному обсязі

До 2014 р. обсяг випуску акцій мав позитивний тренд (незважаючи на зменшення у 2012 році) і у 2014р. сягнув свого максимуму, оскільки збільшився порівняно з 2011 р. на 56,19 млрд. грн. (або на 40,3 %). Протягом січня-грудня 2015 року за даними НКЦПФР зареєстровано 158 випусків акцій на суму 128,55 млрд. грн., що порівняно з 2014 р. менше на 15,8 млрд. грн.

Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) у січні-грудні 2015 року становив 155,77 млрд. грн., що менше на 49,08 млрд. грн. порівняно з відповідним періодом 2014 роком (204,85 млрд. грн.) [3].

Основними причинами скорочення випусків акцій є: небажання власників приватизованих підприємств використовувати такий фінансовий інструмент через страх втратити контроль над підприємством; загальний несприятливий інвестиційний клімат у державі, що зумовлює високий рівень ризику цього виду цінних паперів для інвесторів тощо [1].

Що стосується облігацій підприємств, то в Україні з 2011 по січень -грудень 2015 р. спостерігається стрибкоподібний обсяг випуску корпоративних облігацій. Варто відмітити дві хвилі: зростаюча хвиля – з 2011 – 2012 рік (відбулось

збільшення на 15,48 млрд. грн.), та спадаюча хвиля – з 2013 по січень – грудень 2015 року (зменшився обсяг випуску облігацій на 30,04 млрд. грн.). Причому, питома вага облігацій підприємств у 2012 році склала 48,04 % та була найбільша з усіх видів цінних паперів даного року.

Позитивна динаміка обсягів емісії корпоративних облігацій може пояснюватися такими причинами: потреба в довгостроковому фінансуванні підприємств; висока ліквідність комерційних банків; зменшення ймовірності технічних дефолтів емітентів; пожвавлення діяльності лізингових, факторингових та інших фінансових установ [1].

На сьогодні найбільш затребуваною формою фінансового посередництва є система колективного інвестування, до якої входять інвестиційні та пенсійні фонди. Зменшення обсягу випуску інвестиційних сертифікатів ПФ на 50,99 млрд. грн., та акцій КІФ на 4,42 млрд. грн. протягом 2011 – 2014 рр. пов'язаний, насамперед із скороченням обсягу випуску цінних паперів інститутів спільного інвестування (ІСІ) (кількість цінних паперів зменшилась на 93 шт.).

За даними табл.2, найбільш поширеними цінними паперами, біржові контракти яких обертаються на фондовому ринку України, є: акції, облігації підприємств, місцевих та державних позик, деривативи, ощадні сертифікати.

Таблиця 2

Обсяг торгівлі цінними паперами на біржовому та позабіржовому ринках в Україні у 2011 – січень – грудень 2015 роках, млрд. грн.*

Вид цінного паперу	Кількість різних видів цінних паперів по роках, млрд. грн.				
	2011	2012	2013	2014	Січень-грудень 2015**
Акції	637,06	590	171,10	415,50	-
Облігації підприємств	103,70	124,89	98,87	69,92	13,60
Облігації місцевих позик	1,67	7,48	3,60	4,11	-
Облігації державних позик	855,55	1217,06	721,47	688,09	253,32
Деривативи	23,98	24,91	18,01	9,31	-
Ощадні (депозитні) сертифікати	76,72	13,59	150,77	893,80	-
Інші види цінних паперів	359,0	413,32	17,02	11,12	-
Усього	2057,68	2391,25	1180,84	2091,85	266,92

*Складено автором на основі даних НКЦПФР [3]

**Дані за джерелом [3] подані не в повному обсязі

Протягом досліджуваного періоду визначення найбільшої та найменшої питомої ваги з усього обсягу торгівлі цінними ускладнюється, оскільки щорічно структура змінюється. Найбільшу питому вагу займають облігації державних позик (від 32,9 до 94,9%), які відіграють одну з головних ролей у формуванні бюджету. Протягом 2011 – 2012 рр. відбулось збільшення державних запозичень на 361,51 млрд. грн.. Що стосується, наступних періодів, то кількість державних облігацій зменшилась на 468,15 млрд. грн. (або на 35,11%).

Також варто відзначити, що протягом досліджуваного періоду найбільша частка приходилась на акції – в 2011 році (кількість яких протягом 2011 – 2014 рр. зменшилась на 221,56 млрд. грн.), на облігації підприємств – у 2012 році, та ощадні (депозитні) сертифікати – у 2014 році (які протягом 4 років збільшились на 817,08 млрд. грн.). Найменшим попитом в різні роки користувалися – облігації місцевих позик у 2011 році (які протягом досліджуваного періоду коливались в діапазоні від 1,67 до 4,11 млрд. грн.), та деривативи у 2014 році (цінні папери, випуск яких закінчено – не враховуються).

На підставі дослідження, зазначимо, що нині фондовий ринок не в повній мірі виконує свою основну функцію – залучення інвестицій і перерозподіл капіталу, що дозволяє виділити такі

проблеми розвитку ринку, а саме: відсутня розвинута мережа фондових бірж; недосконалість конкурентоспроможності фондового ринку; низький ступінь використання похідних цінних паперів; фіскальний тиск податкових органів на суб'єктів публічного господарювання тощо [2, 4].

Для подолання вищезазначених проблем та покращення функціонування фондового ринку України доцільно здійснити такі заходи: удосконалити законодавчу базу; створити сприятливі умови для реалізації прав інвесторів на придбання цінних паперів на міжнародних фондових ринках; провести взаємну інтеграцію фондових бірж; забезпечити функціонування ефективного ринку цінних паперів; розробити регіональні та загальнодержавні програми розвитку та підтримки фондових бірж із урахуванням особливостей економіки України.

Отже, аналіз сучасного стану фондового ринку України вказує на необхідність його якісної перебудови шляхом реформування більшості складових ринку та усунення перешкод, що стримують його подальший стійкий розвиток. Крім того, за рахунок оновлення законодавчої бази та керуєчись набутим досвідом можна досягти ефективного функціонування фондового ринку, що в свою чергу сприятиме росту інвестиційного потенціалу України.

Література:

1. Кузьмінський В. З. Проблеми та перспективи розвитку фондового ринку України / В. З. Кузьмінський, С. М. Плетенецька, В. Я. Голук // Вчені записки університету «Крок». – 2014. - № 37. – С.68 – 76.
2. Наконечна О. С. Особливості функціонування фондового ринку України / О. С. Наконечна, Н. В. Рощина // Ефективна економіка. – 2014. – № 12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3854>
3. Офіційний сайт Національного комітету з цінних паперів та фондового ринку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua>.
4. Танклевська Н. С. Стан та проблеми формування фондового ринку в Україні / Н. С. Танклевська, М. М. Кальченко // Ефективна економіка. – 2014. – № 9. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2319>

УДК 336.717.3.061.5

ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІВ БАНКІВ

Зубань О.- ст. 2 курсу, гр. Фвн -21

Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Ефективність роботи комерційних банків значною мірою залежить від наявності ресурсів, їх структури та розмірів. Тому проблема формування ресурсної бази посідає одне з центральних місць у діяльності комерційних банків [1]. Основною складовою ресурсної бази комерційного банку є депозити. Депозити бувають: до запитання та строкові.

Внески до запитання розміщують ті, кому потрібні кошти в ліквідній формі для здійснення поточних розрахунків. Різновидом довгострокових депозитів на визначений термін є депозитні сертифікати. На депозитних сертифікатах зазначається термін вилучення коштів і розмір належного відсотка.

Важливе значення мають міжбанківські депозити, які надаються в межах кореспондентських відносин між банками. Часто міжбанківські депозити відіграють роль інструмента налагодження більш тісних і довірливих кореспондентських відносин між банками. Іноді банки використовують у своїй діяльності так звані гарантійні депозити. Вони відкриваються на вимогу банку-кредитора у випадку, коли у нього існують сумніви щодо знецінення активів, або є ризик неплатоспроможності клієнта – позичальника [2].

Залучення депозитів (вкладів) юридичних і фізичних осіб оформляється банком шляхом відкриття строкового депозитного рахунка з укладенням договору банківського вкладу (видачею ощадної